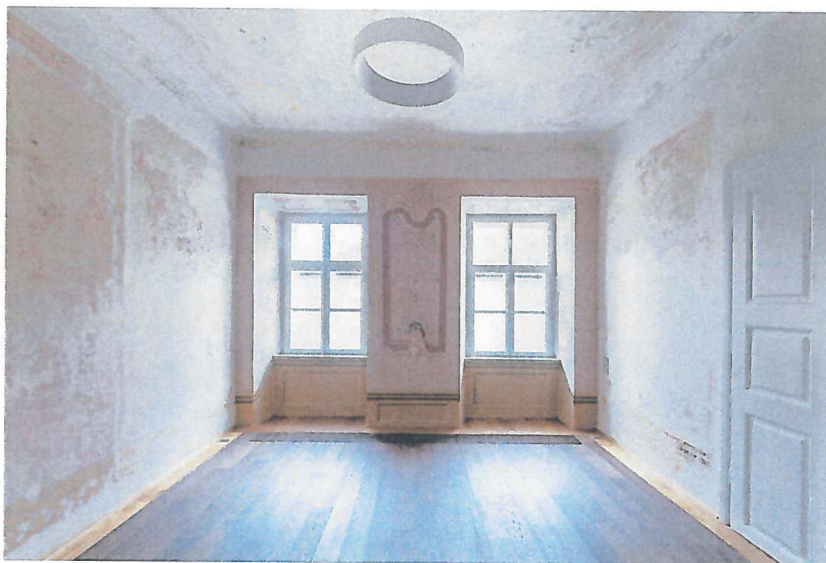

HELY, TÖRTÉNET

A kőszegi

Festetics-Chernel-palota felújítása

< A nagyszalontól balra eső sarokszoba eredetileg női szalon volt; barokk festése az 1766-os nagy átépítés korából való.

< Az utcafronti traktus középső helysége, az úgynevezett nagyszalon mennyezetét helyreállított barokk festés.

Mivel a 19-20. században az egykori női szalon, nagyszalon és férfiszalon teremsora tapétázva volt, az előkerült barokk falfestés a helyreállítás nagy meglepetésének számít.

Szerző: ZÖLDI ANNA | Építész: GUTOWSKI ROBERT
Fotó: BUJNOVSZKY TAMÁS

STETICS-CERNEL-PALOTA
AZ ÉV TÖRTÉNETÉT ŐRZIK
ZILÁRDULVA. VALLANAK
ÁJÁRÓL, ÉS A VÁLTOZÁS-
EK PILLANATNYI ÁLLO-
ET KORTÁRS MŰEMLÉ-

Piaci viszonyok között nyilvánvaló, hogy egy sokszoros befektetést kívánó régi épület értékeinek megőrzése, rekonstrukció mellett elképzelhető, amely képes rá, hogy bevonzza a szükséges anyagi forrásokat – sőt, akár meg is termelje azokat. Különösen fontos ez olyan város esetében, ahol szó szerint minden sarkon műemlékbe botlik a járóké-
lő. Kőszegre ez abszolút igaz, hisz a legmagasabb az egy főre eső műemlék épületek száma

címen 2012-ben a kormány támogatásával kidolgozásnak indult program célja, hogy a várost nemzetközi tudásközponttá fejlessze, és ennek infrastrukturális hátterét a felújított műemlék-épületekben teremtsse meg. A Kőszeg városa, a mesterképzést folytató Pannon Egyetem, és a nemzetközi kutatásokat szolgáló Felsőfokú Tanulmányok Intézete (iASK) együttműködésével megvalósuló program az utóbbi főigazgatójának, Miszlivetz Ferenc-

konferenciák, kulturális rendezvények helyszínéként, illetve az intézmények kampuszaként szolgáljanak. E folyamat legutóbbi állomása a Chernel utcai Festetics-palota többfunkciós művészeti és kutatóközponttá alakítása. Az utóbb az utca névadójának tulajdonában állt épület helyreállítását részletes felkutatás előzte meg. A hajdani kettős városfalat is magában foglaló, a külső, 1530-ban épült gyűrűhöz támaszkodó épület története egészen a 16. századig nyúlik vissza, és tanulságos példája egy épület „egyedfejlődésének”. A 19. század második feléig több lépcsőben bővítették a lakóházból városi palotává avanszáló épületet, ahogy a gazdagodó használati igények diktálták: a barokkban lakószárnyakkal, 1802-ben a várfalak között boltozott istállóval, majd a század második felében a hozzá csatlakozó kocsiszínnel. Az utcai szárny és az udvar árkaos homlokzata megőrizte a kapun rögzített 1766-os évszámhoz kapcsolható barokk képét, és a második

világháborúig a barokkban gyökerező térstruktúra is szervesen fejlődött, megmaradt a helyiségek klasszikus sora. Ugyanakkor az építők bátran hozzányúltak ahhoz, ami az aktuális korban már túlhaladott igény maradványa volt. Kelcz József királyi személynök 1766-ban például kifejezetten azért vette meg a 14. századi városfal egy darabját, hogy egy részét lebontva építkezzen tovább a külső falgyűrűig – a városfal a később épített istállóban megmaradt, ma annak egyik hosszfalát alkotja. A kutatás a külső 16. századi városfalban az emeleti helyiségekben befalazott, elvakolt, szinte ép korabeli lövéseket talált, valamint egy 1766-ból származó árnyékszék elfalazott szellőzőnyílását. A háború utáni korszak a homlokzatokon törekedett a műemléki értékek megőrzésére, belül azonban a kor igényeinek megfelelően szükséglakásokat alakítottak ki, melyek vizesblokkjai és belső válaszfalai tönkretették az eredeti térszerkezetet.

17-20. században épült válaszfal-
kibontásával alakították ki
a modern lakóteret.

FELÚJÍTÁS A 16-19. SZÁZAD SORÁN VÉGBEMENT SZERVES FEJLŐDÉS EREDMÉNYÉNEK BEMUTATÁSÁRA TÖREKEDETT

Az emeleti helyiség sor
falfestését nagyjából
konzerválták, teljes restaurálására egyelőre nem volt elég anyagi forrás.

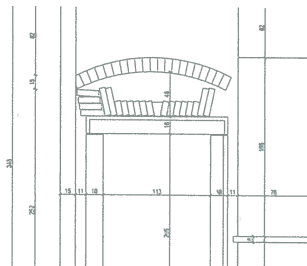
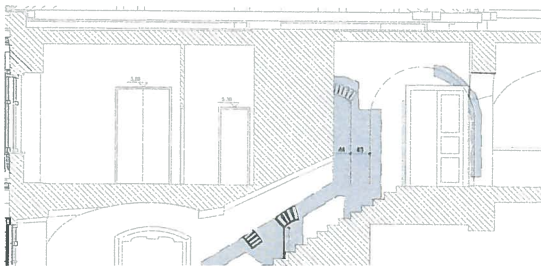
A hatvanas évek műemlékvédelmi gyakorlata ügyelt arra, hogy a külső nyílászárókat az eredeti mintára gyártott szerkezetekre cserélje, és megőrizze a homlokzat barokk küllemét. Az épületben megmaradt néhány barokk kori vasrács, fellelhetőek voltak a kályhák folyosóról nyíló, vaslemezre, vaspántos ajtókkal záródó fűtőnyílásai, és előkerült két falra épített empire tükör, valamint egy 19. századi beépített szekrény. A kutatás során a legnagyobb felfedezésnek az utcai szárny reprezentatív terein sok réteg vakolattal fedett barokk festése bizonyult. A mostani felújítás a 16-19. század során végbement szerves fejlődés eredményének bemutatására törekedett, szem előtt tartva a mai funkció igényeit. Az épületben könyvtárat, kutatószobákat, irodát, recepciót és vizesblokkokat alakítottak ki. Az utólagos válaszfalak elbontásával helyreállt a klasszikus térszerkezet, a befallazott kőkeretes nyílások lehetőség szerint kibontották, restaurálták, helyreállították a fűtőnyílásokat. Felújították a barokk kori vasszerkezeteket, kiegészítették a korabeli kőlap padlóburkolatot és részben restaurálták a freskókat, megteremtve a folytatás lehetőségét. Az épület történetét

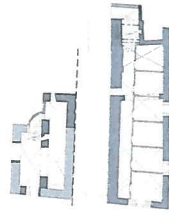
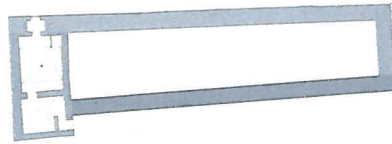
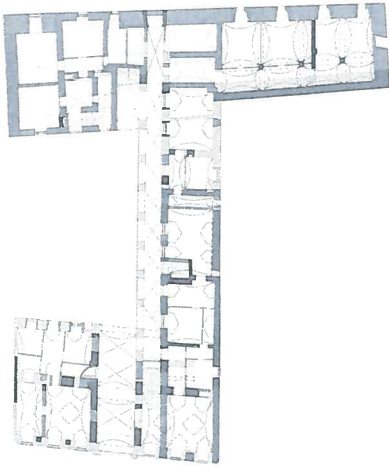
Chernel Márta 52. születésnapja alkalmából 1944-ben a lépcsőház falán elhelyezett majolika Madonna domborművet felújítva megőrizték. A hajdani istálló felújított terébe olvasóterem került. A Festetics Imre által épített, kő pillérekre támaszkodó, két párhuzamos térsorból álló, elegáns istálló hólyagos díszítésű itatómedencéivel és nagyrészt máig fennmaradt 19. századi burkolataival nem csupán a kőszegi, de az országos emlékgazdagságban is különleges értéket képvisel. A színek és felületek vonatkozásában a 19. századi Magyarországon szokásos gyakorlat, illetve a helyben talált minták voltak irányadók: a falak törtfehér vakolása, a vakolt kőkeretek – amely a köztudatban élő képpel szemben általános volt a korban –, a talált minta alapján kivitelezett hóbörcsös vakolás, az udvari árkádsoron a barokk architektúra visszaállítására és a nyílászárók „Festetics-zöld” színe. A kapualj fakockaburkolatot kapott, az istállóban kőrestaurátorok állították helyre a faragott itatókat. A műemlék épület felújításának első üteme átfogó, a mai elveknek és előírásoknak megfelelő energetikai korszerűsítéssel, a gépészet, az elektromos és vízvezetékrendszerek teljes megújításával

Építető:
MAGYAR NEMZETI VAGYONKEZELŐ ZRT.
Felelős tervező: GUTOWSKI ROBERT
Társ tervező: DELY-STEINDL BARNABÁS,
BOLLÓK GÁSPÁR

Épületkutatási dokumentáció, kutatók, restaurátorok:
MENTÉNYI KLÁRA, B. BENKARD LILLA,
BOTTYÁN ANIKÓ, MULASICSNÉ NAGY ÉVA,
BÁN BEATRIX
Faanyagvédelem: NYÁRI PÉTER

« Az udvari homlokzat előtt húzódó árkádives folyosó szintén a barokk átépítés idején készült. Az udvarból megközelíthető kocsiszín a 19. század második felében épült.

▼ A sávozott földszint fölött lizénákkal tagolt, harmonikus megjelenésű homlokzat a vázadíszes, faragott kapukerettel, kőkeretes ablakokkal és pince-szellőzőkkel a klasszikus barokk legszebb kőszegi példája.

